

10 mai 07

FIȘĂ DE PREZENTARE A PROGRAMULUI DE COOPERARE TERITORIALĂ EUROPEANĂ E S P O N^{*)}

Program de cooperare în domeniul cercetării privind amenajarea teritoriului

European Spatial Planning Observation Network (ESPON) este un program de cercetare care furnizează informații și statistici privind dezvoltarea și coeziunea teritorială a spațiului european și care se realizează în cadrul unei rețele europene de cooperare între organisme de cercetare și factori implicați în dezvoltarea teritorială. Activitățile din acest program sunt finanțate din Fonduri Structurale (Fondul European de Dezvoltare Regională), în cadrul Obiectivului de Cooperare Teritorială Europeană al Politicii UE de Coeziune, fiind activități de cooperare interregională.

I INFORMAȚII SINTETICE DESPRE PROGRAM

1. Aria de cooperare

- întreg teritoriul UE (27 state membre)
- 4 State partenere cu statut special, dar parteneri cu drepturi depline: Norvegia, Elvetia, Islanda și Liechtenstein
- statele candidate la aderarea la UE vor fi considerate parteneri în funcție de interesul exprimat,
- alte țări vecine ale UE care își exprimă oficial interesul de a participa în program

Conform Art.21 (3) din Regulamentul (EC) 1080/2006, 10% din bugetul programului poate finanța cheltuieli pentru implementare acțiunilor în țări din afara teritoriului UE.

2. Bugetul programului : unic pentru toate cele 27 state membre / 7 ani

Buget		Din care:			
		ERDF		co-finanțare națională	
Total program 45.37 MEUR	100,0%	34.03 MEUR	75,0%	11.34 MEUR	25%

Notă: În ipoteza că toate cele 27 de state membre UE ar participa în mod egal realizarea proiectelor, fiecare țară, deci și România, ar dispune de următorul buget pentru realizarea de studii în programul ESPON 2013:

- Euro -

	Buget total	Din care:	
		FEDR	Finanțare națională (buget de stat)
Întreaga perioadă (7 ani)	1 680 000	1 260 000	420 000
Fiecare an	240 000	180 000	60 000

3. Modul de implementare a programului

Acțiunile programului sunt realizate de către Grupuri Transnaționale de Proiect (formate din parteneri din cel puțin 3 țări) sau din beneficiari individuali care au fost selectați în urma participării la „Apeluri deschise pentru propuneri (Call for proposals) de studii și cercetări aplicative” pe tematici, stabilite de Comitetul de Monitorizare al programului.

*) pentru detalii se poate consulta Programul Operațional ESPON 2013, la adresa www.mdpl.ro

Grupele de cercetători sau beneficiarii individuali nu au nici o obligație financiară proprie, deoarece costurile acțiunii sunt acoperite 100% din fondurile programului. Co-finanțare națională se asigură numai la nivelul programului, din bugetul de stat. Totuși, partenerii în proiect trebuie să aibă capacitatea financiară de a avansa, din resurse proprii, fonduri pentru cheltuielile cerute de realizarea acțiunii contractate, care le vor fi restituite de către Autoritatea de Management periodic, după prezentarea unor rapoarte științifice și financiare.

Principiile de implementare ale programului sunt: competitivitatea deschisă, cooperarea cu statele participante la program și cu alte programe comunitare. La nivelul proiectelor se aplică principiul Lead Partner-ului.

Notă : Comisia Europeană a comunicat că data de la care se consideră eligibile cheltuielile în programul ESPON 2013 este 1 ianuarie 2007.

4. Tipurile de acțiuni finanțate prin program

În cadrul proiectelor se vor realiza: cercetări, studii integrate, analize tematice și scenarii despre condițiile-cadru ale dezvoltării regiunilor și teritoriilor mai largi, studii de prognoză și de tendințe, elaborarea și urmărirea de indicatori, statistici și informații comparabile la nivel european, crearea de baze de date și instrumente științifice destinate utilizării de către factorii de decizie în politica de dezvoltare regională etc.

5. Tipurile de beneficiari de finanțare/parteneri în proiect

În înțelesul programului ESPON, partener într-un proiect (beneficiar de finanțare din program) poate fi o echipă de cercetare sau de servicii în domeniu, o universitate, o instituție publică de profil. Participarea la program este deschisă organismelor publice sau echivalente. Beneficiarii programului sunt de două feluri:

- *beneficiari direcți* (eligibili pentru finanțare) - Universități și instituții publice sau echivalente, de cercetare în domeniul dezvoltării teritoriale și regionale, care corespund criteriilor de selecție stabilite în program, participând în consorții internaționale, numite Grupuri Transnaționale pentru Proiect. Se aplică principiul Lead partner-ului, ales dintre partenerii constituiți în grup, acesta răspunzând de realizarea acțiunii conform cu regulamentele comunitare și prevederile din contractul de finanțare.
- *beneficiari indirecti, ai rezultatelor cercetării* – autorități publice sau echivalente de la toate nivelurile administrative, factori de decizie în elaborarea și implementarea politicii regionale și de coeziune, care vor primi informațiile, rezultatele, datele, instrumentele rezultatele din program, fără a beneficia însă de finanțare.

6. Criterii minime de eligibilitate a acțiunilor și beneficiarilor*)

Există un set de criteriile generale de eligibilitate a **acțiunilor**, valabile pentru toate proiectele și criterii specifice, care diferă în funcție de prioritățile programului, stabilite de Comitetul de Monitorizare.

Criteriile minimale de eligibilitate / selecție a **beneficiarilor** se referă la:

- Componenta Grupului Transnațional pentru Proiect

*) Informații detaliate despre acțiunile eligibile precum și despre beneficiarii finanțării și grupurile țintă sunt furnizate în ANEXĂ

- care trebuie să fie format din cercetători / grupe de cercetare din cel puțin 3 țări participante în program (la Prioritatea 1,2,3) și din cel puțin 3 Puncte de Contact ESPON (la Prioritate 4)
- Potențialul de lucru al aplicanților, aceștia trebuind să dispună de următoarele pentru a participa la realizarea proiectelor:
 - capacitate financiară (posibilitatea de a avansa fonduri pentru finanțarea cheltuielilor)
 - capacitate profesională (expertiză științifică de înalt nivel)
 - capacitate tehnică

7. Modul de implicare a aplicanților din România

Entitățile eligibile din România pot participa, în funcție de cerințele specifice ale fiecărei priorități, individual sau ca partener într-un Grup Transnațional pentru Proiect, alături de un Lead-Partner și parteneri din alte țări sau ca Lead-Partner al unui Grup Transnațional pentru Proiect, având parteneri din alte state.

II. STRATEGIA PROGRAMULUI OPERAȚIONAL

8. Scopul programului

Sprijin pentru îmbunătățirea conținutului politicilor europene, pentru ca acestea să poată contribui la realizarea obiectivelor privind coeziunea teritorială și dezvoltarea armonioasă a teritoriului european;

Sprijinul se va realiza prin :

- 1) furnizarea, în termeni comparabili, de informații și dovezi, analize și scenarii privind dinamicele teritoriale,
- 2) evidențierea potențialului de dezvoltare a regiunilor și a teritoriilor mai largi, prin care pot participa la competitivitatea europeană, cooperarea teritorială și dezvoltarea durabilă echilibrată.

9. Obiectivul strategic general al programului

Programul contribuie la realizarea coeziunii teritoriale, la creșterea competitivității spațiului european prin asigurarea necesarului de informații, statistici, studii și alte instrumente, solicitate de sfera politică în procesul de eficientizare a politicilor regionale, urmărind:

- îmbunătățirea statisticii europene, a cunoștințelor, datelor și indicatorilor privind dezvoltarea și coeziunea teritorială,
- definirea cercetărilor aplicate în funcție de cererea politicii de dezvoltare
- stimularea abordării acelor teme de cercetare care răspund nevoilor și cererilor utilizatorilor

10. Prioritățile și tipurile de acțiuni ale programului

- 1 - Cercetare aplicată în domeniul dezvoltării teritoriale, competitivității și coeziunii – furnizarea de dovezi privind tendințele teritoriale, perspectivele și impactul politicilor sectoriale,
- 2 - Analize focalizate spațial și realizate la cerere – includerea perspectivei europene în modelul de dezvoltare a diferitelor tipuri de teritorii
- 3 – Platforme științifice și instrumente analitice – producerea de indicatori teritoriali comparabili, de instrumente analitice și oferirea de sprijin științific (îmbunătățirea indicatorilor și a datelor teritoriale)
- 4 – Valorificarea rezultatelor cercetărilor, consolidarea spiritului de proprietate asupra rezultatelor, creșterea participării la procesul de luare a deciziei - se va acționa pentru dezvoltarea capacității administrative, pentru stimularea dialogului și stabilirii de relații de comunicare
- 5 – Asistență tehnică, Sprijin pentru dezvoltarea capacității de analiză și Comunicare

III. PREVEDERI PRIVIND MANAGEMENTUL ȘI IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI

ACTIVITATEA	STATE PARTENERE	ROMANIA
<i>MONITORIZARE</i>		
Comitet de Monitorizare	- reprezentanți ai Autorității de Management ESPON - reprezentanți al fiecărui stat membru UE, - reprezentanți ai altor state participante în program cu drepturi depline, - reprezentanți ai CE, cu rol consultativ	
Comitet de Strategie (Concertation Committee) – parte integrantă a CM	- 1 reprezentat al AM ESPON; - 3 membrii ai CM (unul din țara care deține președinția Consiliului European și câte unu din țările care vor deține următoarele două președinții) - 1 reprezentat al CE	
<i>MANAGEMENT</i>		
Autoritatea de Management	Ministerul pentru Interne și Amenajarea Teritoriului Luxemburg	-
Autoritatea Națională	Fiecare stat membru	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor, DCTI
Unitatea de Coordonare	Centrul pentru Cercetări Publice „Henry Tudor” Luxemburg	-
Punctul de Contact ESPON	Constituit în fiecare stat partener în program	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor, DCTI
Grup Transnațional de Proiect	<ul style="list-style-type: none"> • Lead Partner • Partener 	<ul style="list-style-type: none"> • Partener • Lead Partner
<i>CERTIFICARE /PLATI</i>		
Autoritatea de Certificare	Departamentul pentru Buget - Ministerul pentru Interne și Amenajarea Teritoriului din Luxemburg	-
Unitate de Plată (pentru co-finanțare la nivelul programului)	Fiecare SM	MDLPL (Direcția generală de Autorizare Plăți Programe)
Controlori delegați	Reprezentant(i) al fiecărui stat membru, conform Art.16 al Reg. ERDF	Reprezentant(i) al României – urmează a fi desemnați
<i>AUDIT</i>		
Autoritatea de Audit	Inspekția Generală pentru Finanțe a Ministerului Finanțelor (Luxemburg)	-
Grup de Auditori	Reprezentant(i) al fiecărui SM	Reprezentant(i) al organismului afiliat Curții de Conturi din România

IV. SITUAȚIA CURENTĂ A DERULĂRII PROGRAMULUI

- Programul Operațional a fost transmis la Comisia Europeană, de către Autoritatea de Management (Ministerul de Interne și Amenajarea Teritoriului din Luxemburg) în 17 ianuarie 2007
- MDLPL (MIE) a fost informat de DG Regio despre admiterea Programului Operațional, prin **Scrisoarea de admisibilitate a PO**, cu NR.00821/29.01.2007 și a transmis, ca răspuns către DG Regio; **Scrisoarea de Acord cu înaintarea oficială a PO**, din partea României (Nr. 4544/ADB/13.02.2007) - prin Fax și Poștă
- DG Regio a transmis Autorității de Management, în **26 februarie** a.c, rezultatul primei evaluări a programului și a întrerupt procedura de evaluare pentru a solicita informații și clarificări suplimentare, așteptând retransmiterea versiunii revizuite a programului la sfârșitul lunii aprilie 2007.
- Propunerile de revizuire au fost discutate în întâlnirea Comitetului de Monitorizare din 18-19 Aprilie 2007, de la Bruxelles.

- Se estimează că documentul de programare va fi aprobat de Comisia Europeană în luna septembrie 2007,
- Se estimează că prima solicitare de propuneri de proiecte, la una din prioritățile programului (Prioritatea 1) să aibă loc la sfârșitul anului 2007
- România a desemnat reprezentantul în Grupul Auditorilor (un specialist din partea Autorității de Audit, organism afiliat la Curtea de Conturi din România) .
- Este în curs de clarificare, la nivelul programului, modul de organizare a Punctului de Contact ESPON din fiecare țară
- România, ca și celelalte state participante, urmează să facă o propunere de organizare a Punctului propriu de Contact ESPON , până la jumătatea lunii mai 2007
- Primul seminar intern ESPON, pentru cei implicați în programare și implementare, va avea loc în 12-13 iunie 2007, la Bonn (se vor discuta caracteristicile proiectelor din Prioritatea 2 a Programului Operațional)
- La temele și punctele deschise, în discuție la nivelul programului, România are sarcina să își aducă contribuția la clarificarea lor, alături de celelalte state.

Coordonator național de program:

Narciza Nica

Consilier

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor

Direcția Cooperare Teritorială Internațională

Tel: +4021/311 41 89 – ext.1968

Fax: +4021/301 14 49

E-mail: Narciza.nica@dr.mie.ro

A N E X Ă

1. Caracteristici generale ale actiunilor eligibile pentru finantare

Tematica : stabilita de Comitetul de Monitorizare in functie de evolutiile politicilor de dezvoltare si coeziune teritoriala

Sectoarele (tipuri) de interventie (cf. clasificarii din Reg.1828/2006, Anexa 2, cod 81) – actiunile vizeaza intarirea capacitatii institutionale la nivel national, regional si local. Actiunile eligibile (cercetari, studii, elaborarea si urmarirea indicatorilor, construirea de baze de date, legarea în rețea, activități de comunicare si de evaluarea etc) sunt vazute ca instrumente necesare pentru imbunatatirea politicilor si pentru conceperea, monitorizarea si evaluarea programelor

Parteneriat: participarea la actiuni se face in Grup Transnational de Proiect, constituit din minim 3 parteneri din cel puțin 3 tari, la care se aplica principiul lead partner.

Nota: un parteneriat de calitate va trebui asigurat prin implicarea grupurilor tinta in actiuni, pentru a asigura o cat mai inalta cunoastere, intelegere si utilizare a informatiilor asigurate de programul ESPON de catre factorii de decizie si pentru a valida rezultatelor studiilor.

Ponderea grantului /proiect – 100% din costurile reale ale proiectului

Data inceperii eligibilitatii cheltuielilor: 1 ianuarie 2007

2. Prezentare detaliata a actiunilor eligibile pentru finantare

PRIORITATEA 1 – Cercetari aplicate privind dezvoltarea teritoriala, competitivitatea si coeziunea

- **Selectia temelor** : propuneri ale Comitetului Strategic (vezi Anexa V.2 a PO) pe baza consultarilor (au prioritate analizele integrate)
- **Tipuri de actiuni eligibile**:
 1. Analize tematice si analize integrate privind dezvoltarea teritoriala
 2. Studiul impactului teritorial al politicilor UE
 3. Activitati ale unor task force-uri (constituite din experti selectati de Comitetul de Monitorizare printr-un proces deschis de selectie) pentru validarea stiintifica a rezultatelor proiectelor realizate de GTP
- **Acoperire geografica a studiilor**: regiunile din toate tarile participante la ESPON 2013
- **Buget/actiune**: in medie 6-700.000 EUR/proiect tematic (bugete mai mici pentru studii)
- **Durata actiunii**: mai multe luni
- **Nr actiuni estimate**: 30-40 /program
- **Numar selectii**: 2-3 /program (prima – la sfarsitul anului 2007)
- **Beneficiar direct (Partener in proiect)**: Organisme publice sau echivalente (echipe de cercetare sau furnizoare de servicii, institutii publice, universitati) , conform criteriilor stabilite pentru fiecare tip de actiune. Acestea trebuie sa aiba legitimitate stiintifica si capacitate tehnica.
- **Grupul tinta**: autoritati publice de la toate nivelurile administrative (inclusiv autoritati responsabile pentru cooperarea tranfrontaliera, transnationala si interregionala finantata din FS) si comunitatea stiintifica.

PRIORITATEA 2 - Analize focalizate spatial si realizate la cerere

- **Selectia temelor** : identificarea si selectia teritoriilor si temelor se face de catre CM pe intreaga perioada de programare, atunci cand se considera necesar
- **Tipuri de actiuni eligibile** (de natura strategica desi se refera la un teritoriu anume, analizele se fac din perspectiva europeana, contin elemente procedurale si metodologice, cu caracter aplicativ si demonstrativ, transferabile si implementabile in alte teritorii):

1. Studii integrate si analize tematice
2. Informatii si date pentru sprijinirea actiunilor experimentale prin aplicarea rezultatelor ESPON in context transnational si tranfrontalier,
3. Actiuni comune vizand furnizarea de informatii despre situatia la nivel european a domeniilor vizate de prioritatile programelor de cooperare teritoriala

NB Aceste actiuni vor fi implementate cu directa implicare a factorilor de nivel european, transantional, transfrontalier, interregional care si-au exprimat interesul de a deveni „arie de cercetare” pentru a beneficia de studii; participarea acestora la proiect se face in urma unei selectii deschise a „Scrisorilor de intentie” transmise de cei interesati catre Comitetul de Monitorizare.

- **Acoperire geografica** : corespunzator ariei studiate (action area)
- **Buget/actiune**: diferit, nespecificat
- **% grantului /proiect** – 100% din costurile reale (*stakeholders nu contribuie financiar la implementare dar trebuie sa acopere costurile de personal si calatorii*)
- **Durata actiunii**: diferite (cateva luni sau cativa ani)
- **Nr actiuni estimate**: 20-40 analize la cerere /program
- **Beneficiari directi**: Organisme publice sau echivalente
- **Grupul tinta** : factori de decizie si practicieni implicati in implementarea PO si proiecte finantate din FS pentru dezvoltare teritoriala si cooperare si institute de cercetare si universitati

PRIORITATEA 3 – Platforme stiintifice si instrumente (indicatori teritoriali si date statistice)

- **Selectia temelor** : decise de CM pe baza unor considerente strategice, a cerintelor ce decurg din evolutiile politice, exprimate de membrii CM si ai CS
- **Tipuri de actiuni** :
 1. Imbunatatirea informatiilor si a indicatorilor teritoriali si imbunatatirea si actualizarea bazei de date ESPON
 2. Crearea setului de indicatori si indici, sintetici si operationali, pentru masurarea dezvoltarii teritoriale, necesari sprijinirii obiectivului de coeziune teritoriala; Realizarea de instrumente pentru analize teritoriale (modele de prognoza, reprezentari cartografice, metodologii etc)
 3. Realizarea unui sistem european de monitorizare a teritoriului, pentru evaluarea tendintelor de dezvoltare teritoriala si realizarea a 2-3 Rapoarte
 4. Actualizarea unor indicatori si harti si Procurarea de date pentru nevoi urgente
- **Acoperire geografica** : regiunile din toate tarile participante la ESPON 2013
- **Buget/actiune**: diferit
- **Durata actiunii**: diferita
- **Nr actiuni estimate**:
 - 20-30 seturi de date comparabile, actualizate pentru toate regiunile (include si seturile de date furnizate in Prioritatea 1 si 2)
 - 10-20 harti actualizate
 - 5-10 harti noi
 - 5-10 instrumente noi (modele pentru analize integrate, modele pentru Evaluarea Impactului Teritorial)
 - actualizarea unor instrumente existente
- **Numar selectii/licitatii**:
 - pentru baza de date ESPON - o actiune pentru intreaga perioada a programului
 - pentru Indicatori teritoriali - in primii 3 ani
 - pentru Sistem de monitorizare teritoriala si rapoarte -1 contract pentru intreg programul, contractat in primii 3 ani (cu posibilitate de prelungire)
 - actualizarea unor indicatori si harti si procurarea de date pentru nevoi urgente pot fi contractate de CM ca servicii
- **Beneficiari directi**: Organisme publice sau echivalente

- **Grupul tinta :** factori de decizie si practicieni implicati in implementarea PO si proiecte finantate din FS pentru dezvoltare teritoriala si cooperare , institute de cercetare, universitati si comunitatea stiintifica

PRIORITATEA 4 - Valorificarea rezultatelor studiilor ESPPON, consolidarea spiritului de proprietate asupra rezultatelor, creșterea participării la procesul de luare a deciziei

Selectia temelor – de catre CM prin Call for proposals, cu preocuparea de a fi implicati toti actorii relevanti

- **Tipuri de actiuni :**
 1. Publicitate prin Media si alte publicatii
 2. Seminarii si workshop-uri europene cu participarea și colaborarea factorilor de decizie si practicieni implicati (in special in Prioritatea 2) si a organizatiilor stiintifice de la nivel european
 3. Activitati in rețelele transnationale ale ECP
- **Buget/actiune:** diferite marimi
- **Durata actiunii:** diferita
- **Nr actiuni estimate:**
 - Sprijin strategic din partea Media si Publicatiilor : 10-15 publicatii de informare/an si 10-12 pagini web noi/an; 5-6 rapoarte de sinteza ample si 5-6 publicatii mai mici
 - Seminarii si workshop-uri europene: 14-20 evenimente mici si mari/program (2-3 evenimente /operatie/an) si 1 seminar mare /an
 - Activitati ale GTP in rețele transnationale – 14 actiuni transnationale pentru valorificare, transfer de expertiza, fiecare sintetizate in rapoarte care contin propuneri pentru alte actiuni.
- **Numar selectii:**
 - Activitati in rețele transnationale – de 3 ori/program
- **Beneficiari directi:** GTP formate din membri ECP
- **Grupul tinta :** factori de decizie si practicieni implicati in dezvoltare teritoriala si sectoriala si comunitatea stiintifica si studenti in dezvoltarea teritoriala